

Akademia Czerniaka obchodzi jubileusz 10-lecia działalności

Niegdyś przeżywalność chorych z tym nowotworem wynosiła ok. 6 miesięcy, dziś możemy mówić o wyleczeniach. – Jesteśmy świadkami wielkiego postępu na poziomie świadomości społecznej, diagnostyki i leczenia. Jednocześnie jest jeszcze naprawdę wiele do zrobienia – mówi prof. dr hab. n. med. Piotr Rutkowski, kierownik Kliniki Nowotworów Tkanek Miękkich, Kości i Czerniaków, zastępca dyrektora ds. Narodowej Strategii Onkologicznej i Badań Klinicznych w Narodowym Instytucie Onkologii – Państwowym Instytucie Badawczym w Warszawie, przewodniczący rady naukowej Akademii Czerniaka.

O jakościowym skoku w dostępie do leczenia, dorównującym poziomem światowemu, a także innych korzystnych zmianach dotyczących czerniaków informuje Akademia Czerniaka w specjalnie przygotowanym opracowaniu „Czerniak: perspektywa zmian 2010–2020. Prezentacja najważniejszych zmian i potrzeb związanych z organizacją ochrony zdrowia w obszarze czerniaka”. Zmniejszenie zachorowalności i śmiertelności spowodowanych czerniakiem to główne cele Akademii Czerniaka, sekcji naukowej Polskiego Towarzystwa Chirurgii Onkologicznej, obowiązujące od początku jej istnienia. Realizacja tych założeń doprowadziła w konsekwencji do zdecydowanej poprawy sytuacji polskich pacjentów chorujących na czerniaki skóry. Wspomniane opracowanie zawiera podsumowanie działań podejmowanych w obszarze czerniaka, a także ich efektów. Dokument powstał jako komentarz i aktualizacja opracowania „Czerniak: próba szerszego spojrzenia. Analiza najważniejszych problemów związanych z walką z czerniakiem”, przygotowanego i opublikowanego w 2010 r. przez nowo powstałą wówczas Akademię Czerniaka.

Świadomość czerniaka na 4+

Znaczący postęp w obszarze czerniaka dokonał się m.in. na poziomie świadomości choroby i jej profilaktyki. Niewątpliwie wiąże się to z prowadzoną aktywnie edukacją społeczeństwa, również dzieci i młodzieży, a także środowiska medycznego. Akademia Czerniaka wspiera te działania, organizując cyklicznie już od 10 lat kampanię „Tydzień Świadomości Czerniaka”, a także program „Znamie! Znam je?” koordynowany przez Fundację „Gwiazda Nadziei”.

Do szerzenia wiedzy na temat nowotworów skóry dołączają także organizacje pacjentów, m.in. Fundacja Rak'n'Roll Wygraj Życie! z programem „Czerniak to może być TO. Sprawdź TO” czy Polskie Amazonki Ruch Społeczny z „Rak UV”, a nawet Ministerstwo Zdrowia, które problem czerniaka uwzględniło w swojej kampanii „Planuję długie życie”. Z kolei dzięki m.in. warsztatom dermatoskopowym dla lekarzy, a także stworzeniu czerniakowej karty-drogowskazu – „Pacjent ze zmianą barwnikową. Postępowanie diagnostyczne dla dermatologów i chirurgów wraz z Kartą konsultacyjną pacjenta” podnoszone są kom-

For. Sławomir Kaminski/AG

petencje specjalistów, co daje szansę na szybsze postawienie poprawnej diagnozy.

Zmiany na poziomie systemowym na 5

Drugi, niezwykle ważny przełom dotyczy organizacji opieki nad pacjentami z czerniakiem oraz ich leczenia. Na przestrzeni ostatnich lat chorzy zyskali dostęp do aż 9 nowoczesnych cząsteczek z obszaru immunoterapii i terapii celowanych, stosowanych na każdym etapie: od adjuwantu po terapię wdrażaną w przypadku nieoperacyjnego stadium rozsiania choroby. Od 1 stycznia 2021 r. są one ujęte w ujednoliconym programie lekowym B.59 „Leczenie czerniaka skóry lub błon śluzowych”.

Wraz z wprowadzeniem zmian do programu lekowego terapii pacjentów z zaawansowanym czer-

niakiem odbywa się w 27 wyspecjalizowanych ośrodkach z pełnym dostępem do diagnostyki oraz kompleksowego leczenia, dysponujących wielodyscyplinarnym zespołem, składającym się z doświadczonych specjalistów. Placówki te, spełniające wymagania Europejskiej Organizacji Onkologicznej (ECCO), wspiera Akademia Czerniaka za pośrednictwem akcji informacyjnej „Masz czerniaka? Sprawdź, gdzie się leczyć!”. Ich lista jest dostępna na stronie akademiaczerniaka.pl pod linkiem: Mapa i lista ośrodków leczących czerniaka.

Współpraca różnych środowisk

Osiągnięcie tego wszystkiego było możliwe dzięki zaangażowaniu wielu środowisk, w tym także interesariuszy systemu. Co więcej, plan ograniczenia śmiertelności z powodu czerniaka został włączony do Narodowego Programu Zwalczenia Chorób Nowotworowych, a następnie do Narodowej Strategii Onkologicznej. Niepodważalnym sukcesem było także wprowadzenie z inicjatywy prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ustawy antysolarijnej, obowiązującej od 2018 r. Zamyka ona możliwość korzystania z solarium osobom niepełnoletnim, co chroni je przed zwiększonym ryzykiem zachorowania na czerniaka.

– Niewątpliwie jesteśmy świadkami wielkiego postępu w obszarze czerniaka zarówno na poziomie świadomości istnienia tego groźnego nowotworu, diagnostyki, jak i przede wszystkim leczenia. Jednocześnie rozumiemy, że jest jeszcze naprawdę wiele do zrobienia. Kluczowa jest z pewnością dalsza edukacja, a tym samym doprowadzenie do zmiany postaw społecznych, dzięki czemu czerniaki skóry przestaną być w Polsce tak śmiertelną chorobą. Czekamy też obecnie na rozszerzenie populacji pacjentów otrzymujących immunoterapię w I linii leczenia – mówi prof. Piotr Rutkowski.

Profesor podkreśla, że Akademia Czerniaka przyczyniła się do tych wielkich zmian. Była inicjatorem wielu działań w zakresie promocji profilaktyki czerniaka. – Nie spoczywamy na laurach, zamierzamy nadal z niesłabnącym zaangażowaniem kontynuować dzieło Akademii przy wsparciu wszystkich tych, którzy chcą się przyczynić do zmniejszenia liczby zachorowań i umieralności na czerniaki. W końcu życie mamy jedno, dlatego musimy o nie dbać – dodaje. ■

”

prof. Piotr Rutkowski:
Nie spoczywamy na laurach, zamierzamy nadal z niesłabnącym zaangażowaniem kontynuować dzieło Akademii Czerniaka